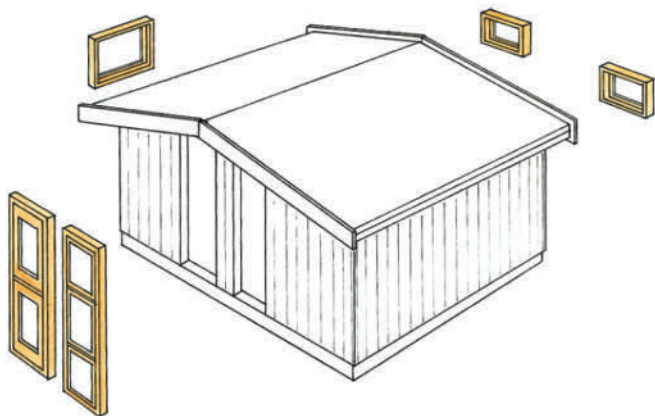

SELVBYGGERENS SOMMERHUS DEL 5 – VINDUER OG DØRER

Selvbyggerens sommerhus trenger nå å få vinduer og dører. For å gjøre det enkelt bruker vi fabrikklagde vinduer med energiglass.

De trengs bare plasseres og festes, og overgangen mellom karm og vegg tettes.

Det kritiske punktet er undersiden av vinduet, der små utettheter kan gi mye fukt i vegg.

Selvbyggerens enkle vei til vinduer

Det er tid for å montere vinduer i selvbyggerens sommerhus. De kjøpte vi ferdige fra fabrikk, i de mål vi ønsket. Kunsten er å få sikret overgangen mellom ramme og vegg.

Selvbyggerprosjektet vårt ligner nå på et ordentlig hus. Etter at veggelementene ble montert på gulvflata, og taket har kommet opp og ligger med takpapp og alt, kribler det i fingrene for å slå bord på veggene.

Men før dette må vi ha satt vinduer og dør på plass.

Da kan vi nemlig la vindpapp og kledningsbord rekke litt inn over karmene, og det vil lette hele arbeidet.

Velg selv

Både dører og vinduene har vi kjøpt ferdige og med isolerglass. Det er lett, og det er enkelt å montere.

Du bestemmer selv hvor mange og hvor store vinduer

du ønsker i huset ditt – men det ble fastlagt, allerede da du bygget elementene til veggene. De er nettopp laget slik at det er treverk hele veien rundt lysåpningen, med plass til 1 cm fuge på alle sidene.

Gullfisk i bolle

Vår utgave av huset rommer, som du kan se på tegningene av de 14 veggelementene i seriens første del (*Gjør Det Selv* nr. 13, 2003), fire vinduer og ei dør.

På forsida av huset som vender mot nord og ligger rimelig usjenert til, har vi ei staldør (seterport) og et vindu som er like høyt som døra like ved siden av. Vinduet er delt i tre – siden forsynt med

hver sin rullegardin. Døra er ei staldør med glass oppe.

Vi kan altså slippe inn mye lys, og døra kan også slippe inn luft oppe – og med letthet stenges nede (f.eks. mot mus og hunder) når vi ønsker det.

Over kjøkkenbenken mot øst senket vi vinduet litt, slik at det ikke kom til å sitte helt oppe under takutstikket.

De to vinduene mot syd, hvor det ene sitter på badet, gjorde vi små, og de sitter ganske høyt, så naboene ikke får oss til å føle oss som et par gullfisker i en glassbolle. Det er hyggelige folk, men litt privatliv må man få lov å ha, og det lille huset på 20 kvadratmeter får rikelig med lys, selv om det ikke har de store vindusflatene. □

Se tidligere artikler:
www.gjoerdetselv.com

Klikk • Byggeprosjekter
Klikk • Selvbyggerens sommerhus

Fri adgang for abonnenter

VIKTIG

Sørg for at det er plass nok rundt vinduene. Det er fristende å gjøre lysåpningen nøyaktig så stor som ramma, men det må være plass til justering, til isolasjon og til å tette med fugemasse.

TIPS

■ Ikke la deg styre av standardstørrelsene på vinduer, selv om du letter arbeidet ved å bruke ferdigfabrikerte vinduer.

For en beskjeden merpris kan du få vinduer i akkurat de målene du har lyst til. De lages i dag på maskiner som grovt sagt føres med tre i den ene enden og spytter vinduer ut i den andre – størrelsen avgjøres av de tallene de taster inn på PCen. Du trenger bare vente noen uker på å få dem levert.

De to store elementene i hyttas front gir bygningen personlighet. Stalldøra er Søren Stensgård svært tilfreds med – den passer i et hus hvor det verken er entré eller vindfang. Til gjengjeld ergrer han seg litt over vinduet ved siden av. Ikke at det er for stort, tvert i mot – skulle han bygge huset en gang til, ville han nok la det bli like bredt som døra.

Stalldøra koster litt mer enn ei hel dør – men når stalldøra åpner direkte inn til både kjøkken, spisestue og soverom på én gang, er det behagelig å kunne bruke den som vindu. De røde panelbordene settes først på huset i neste artikkel i serien.

Så lett monteres vinduene ... ►

SELVBYGGERENS SOMMERHUS DEL 5 – VINDUER OG DØRER

Sålbenken skal sende slagregnet ut igjen

Undersida av ramma er det mest kritiske punktet når du monterer dører og vinduer i huset. Et enkelt sålbenkbeslag av aluminium kan redde veggen fra mange fuktskader.

Slagregnet som siler ned fra et vindu, er ikke til å spøke med. Det skal vekk fra vinduet, slik at det ikke benytter sprekken under vinduet til å trenge inn i veggen.

For å sikre seg at vannet ender ute, der det hører til, forsynes vinduene med en sålbenk

som fanger opp regn som siler inn og lar det dryppe videre i sikker avstand fra veggen. Som sålbenkbeslag kan vi bruke spesielle beslag, eller den samme aluminiumsprofilen som på taket mot renna for å sikre at vannet ikke renner tilbake under taktekkingen.

På sidene og toppen lukkes fugen på forsiden av vindpappen.

På innsiden dekkes fugen bare av ei list – elementene er jo laget slik at dampsperra og treet i elementene sammen skiller isolasjonen i veggen fra innelufta.

TIPS

■ Fest et bord på tvers av vindusåpningen på den sida hvor du ikke arbeider – så risikerer du ikke at vinduet faller ned på den sida, hvor du ikke kan fange det! Her har Søren også sikret forsida med **en liten kloss** på ei avstandslist – så er vinduet på plass i dybden.

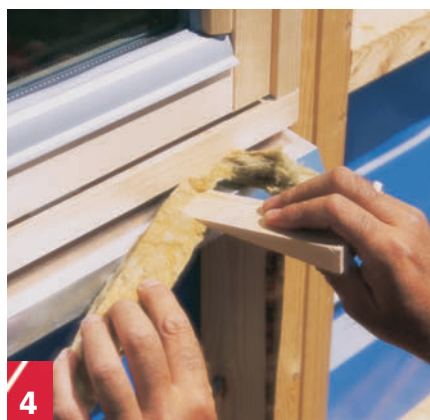
1 Aluminiumsprofilen ble skåret til slik at den passet i lysåpningen som sålbenk. Før den ble festet, forsikret Søren seg om at den vannrette delen av sålbenken rakk langt nok ut fra åpningen til å skjerme vindpapp, avstandslistene og kledningsbord.

2 Med galvaniserte pappspikre – en for hver 10 centimeter – spikret han sålbenkbeslaget fast i åpningen. Ei stripe byggfugemasse sørget for tetting. Men dette er en forenklet måte å gjøre det på. En fullgod løsning forutsetter to-trinns tetting (liten tegning).

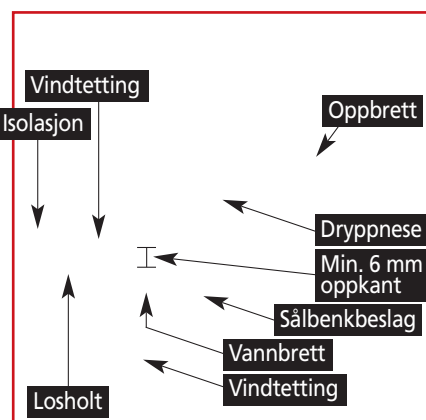
3 Vinduet ble bragt i vater ved hjelp av to kiler mellom sålbenken og karmen. Vinduet stikker 25 mm ut fra veggelementet – tykkelsen på de avstandslistene som skal sitte mellom vindpappen og kledningen. Når kledningsbordene slås på, kan de legges inn over karmen på sidene og på toppen.

4 Vinduet ble låst fast midt i åpningen med kiler og festet på begge sider med to skruer. Fugene hele veien rundt ble dyttet med mineralull. I topp og sider ble fugen senere dekket med vindpappen og klemte mot karmens side med ei lekt, som igjen dekkes av bord.

5 Under vinduets bunnkarm tettes det her med byggfugemasse. For å sikre fugen et godt feste og full elastisitet ble det først lagt inn ei 10 mm bunnfyllingslist av polyetylen (det kjøper du i metervis) inn etter mineralulla, slik at det ligger 3-5 mm fra forkanten.

En alternativ utførelse, og den beste, får du ved å følge anvisningen fra Byggforsk. Byggdetaljblad A 523.701 viser vindu med sålbenkbeslag ført opp i spor under bunnkarmen. Lufttetting mellom bindingsverk og karm er utført med fugemasse.

Døra monteres grunnleggende etter samme prinsipp som vinduene, men her bør du først bringe hengselsida av karmen (uten døra) i lodd og feste den med kiler og skruer. Deretter bringes fotstykket i vater med kiler. Deretter setter du døra opp i hengslene og undersøker at den åpnes og lukkes perfekt. Når alt er i orden, fester du den motsatte karmsida med kiler og skruer.

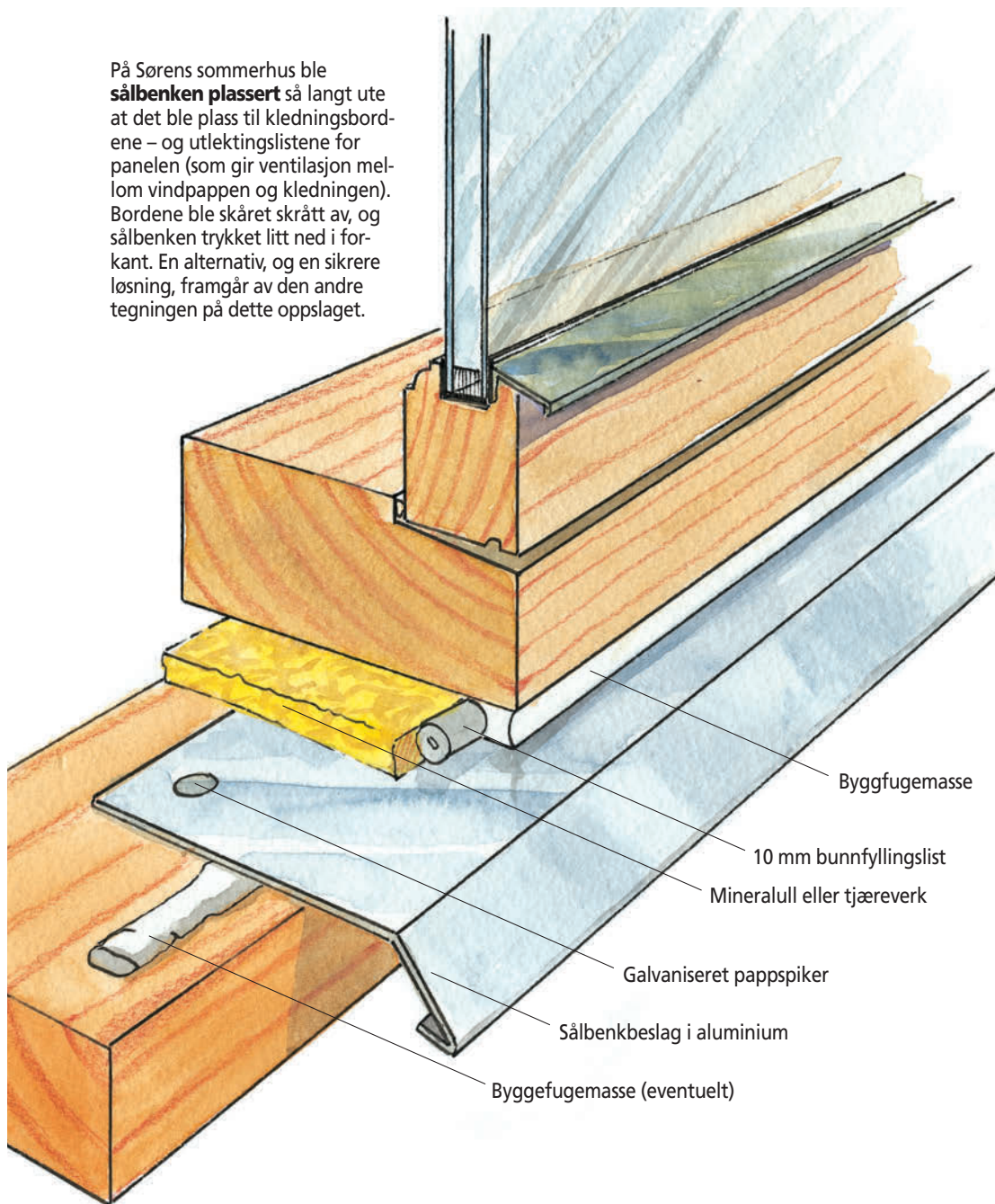
Lister på veggens innside

Inne i huset dekkes sprekken

mellom vegg og vinduskarm med ei list (maken til den som dekker skjøten mellom to elemente), medmindre du har økt isolasjonstykkelsen og vinduet dermed trenger utføring. Du behøver ikke spekulere over dampsperra i huset her – elementene er jo laget slik at dampsperra og treet i rammene skiller veggens isolasjon fra den relativt fuktige innelufta. Setter du vinduene i en annen vegg, bør du sikre deg at dampsperra føres videre til vinduskarmen.

På Søren's sommerhus ble **sålbanken plassert** så langt ute at det ble plass til kledningsbordene – og utlektingslistene for panelen (som gir ventilasjon mellom vindpappen og kledningen). Bordene ble skåret skrått av, og sålbanken trykket litt ned i forkant. En alternativ, og en sikrere løsning, framgår av den andre tegningen på dette oppslaget.

Gjør Det Selv • 17/2003

Les mer i neste nummer

Huset skal nå isoleres og kles utvendig med panel.

I neste del av serien om Selvbyggerens sommerhus får huset på finstasen – isolasjon, vindpapp og en kledning av sibirisk lerketre. Nå er den ferdig, det fagfolk av og til kaller klimaskjermen, og vi kan begynne på tenke på innredningen.

Sommerhus i syv artikler

- Del 1 ● *Elementene til veggene og gulv*
- Del 2 ● *Fundamentet vi alle kan lage*
- Del 3 ● *Reis huset på ei helg*
- Del 4 ● *Legg taket, og tekk med takpapp*
- Del 5 ● *Monter vinduer og dører i huset*
- Del 6 ● *Kle huset med panel*
- Del 7 ● *Bad og toalett i sommerhuset?*